

VÁCLAV FRED CHVÁTAL

**PŘÍBĚHY
TELICKÝCH NÁHROBKŮ**

Dr. Leopold Woelfler (1806–1889), hebrejským jménem Jehuda Leib ben Eljahu, provozoval lékařskou praxi v Kopci čp. 9 (dům je dodnes zachován) a byl v širokém okolí znám svým laskavým, vlídným a lidským přístupem k pacientům. To je ostatně patrné i z jeho velmi dobře vypracovaného epitafu.

Opis tohoto epitafu najdeme i v Goldově sborníku, avšak s drobnou chybou. Stříbrský nadučitel Wenzel Wach, který kapitolu věnovanou Stříbrsku zpracovával, opsal z 10. řádku německého textu chybně „im 83. Jahre...“ („v 83. roce...“).

*Prof. dr. Anton
Woelfler
(1850–1917)*

Na Prostibořsku byl jako laskavý lékař znám také Leopoldův syn **prof. dr. Anton Woelfler** (1850–1917). Vedl chirurgickou kliniku ve Štýrském Hradci, dosáhl hodnosti c. k. dvorního rady a později působil také na lékařské fakultě v Praze. Prázdniny trávil většinou v rodném kraji, kde u něj nacházelo útěchu, pochopení i pomoc mnoho nemocných z okolí Prostiboře, které v době své dovolené léčil zcela zdarma. Zřejmě v době svého působení v Rakousích přestoupil na křesťanství a oženil se s Helenou Pfeifer von Hochwalden (1867–1898). Zemřel 31. 1. 1917 a ostatky obou manželů byly roku 1926 přeneseny na obecní hřbitov v Prostiboři, kde odpočívají pod společným prostým náhrobkem.

*Dům dr. Leopolda Woelflera
v Kopci u Prostiboře na výřezu
pohlednice z roku 1902*

Naše oblast dala lidstvu ještě jednoho významného lékaře židovského původu. V Nedražicích se roku 1837 narodil **prof. dr. Markus Abeles**, který působil jako univerzitní profesor lékařství ve Vídni, kde také roku 1894 zemřel.

OBITUARY.

[JAN. 12, 1895.]

oved
erful
onia,
.B.

DEATHS IN THE PROFESSION ABROAD.—Among the members in the medical profession in foreign countries who have recently passed away are Dr. Marcus Abeles, of Carlsbad and Vienna, author of numerous publications on diabetes, etc.; Dr. Kuhn, Emeritus Professor of Obstetrics in the University of Vienna; Dr. Alexander Jusskewitsch—

Nekrolog dr. Marka Abelese uveřejněný v časopise The British Medical Journal dne 12. ledna 1895 svědčí o mezinárodním významu tohoto nedražického rodáka (autorem nekrologu byl Robert Farrer)

Vraťme se nyní k zajímavé osobě **Ludwiga Hirsche**. Byl synem Josefa a Amalie Hirschových a bratrem zde pohřbeného Heinricha (*Da06/211*). Ludwig Hirsch se narodil 25. 5. 1895. Studoval reálné gymnázium v Plzni a poté vysokou školu obchodního a právního směru v Praze. Účastnil se první světové války jako důstojník a během své vojenské služby byl mnohokrát vyznamenán. Po válce a dokončení studií nastupuje 1. 4. 1919 do České komerční banky (Böhmische Kommerzbank). Zhruba o rok později, 6. 5. 1920, se ve Stráži oženil s Giselle Gans (nar. 10. 8. 1897, jejími rodiči byli Heinrich Gans a Louise, roz. Klein).

2. června 1921 je zřízena expozitura této banky v Tachově a Ludwig Hirsch jako prokurista se stává jejím prvním oficiálním představitelem. O devět dní později se manželům Hirschovým narodila první dcera Louisa. V té době už v Tachově také bydleli. O necelých pět let později byla expozitura přeměněna na filiálku a Ludwig se stal jejím dirigentem (vedoucím). V době jeho tachovského působení se narodila i druhá dcera Hana (1925).

Tachovská filiálka byla zrušena na jaře 1927 a Ludwig Hirsch se i s rodinou stěhuje do Plzně a nastupuje do plzeňské filiálky téže banky. Roku 1936, po sloučení České komerční banky s Anglo-československou a Pražskou úvěrní bankou, ho nalézáme ve funkci prokuristy ve filiálce Prostějov. V té době zemřela Ludwigova matka Amalie a byla pohřbena na židovském hřbitově v Telicích (*Da07/228*). Spolu s Ludwigovou rodinou se do Prostějova z Darmyšlu stěhuje i ovdovělý Ludwigův otec Josef, v té době 69-letý.

Pracovní poměr byl s Ludwigem Hirschem pro jeho židovský původ ukončen ke 31. 12. 1938. V červenci 1942 byla celá rodina deportována do ghetta v Terezíně (transportem „AAo“ z Olomouce).

V Terezíně umírá na jaře 1943 Ludwigův otec, **Josef Hirsch**, někdejší poslední představený modlitebního spolku Prostiboř-Telice (viz též *Pb04/197*, *Nd08/189*). V úmrtním listu je jako jeho domovská obec uveden Darmyšl (jako okres také Darmyšl, zřejmě pro úředníkovu neznalost lokálních poměrů).

Dne 28. 9. 1944 byl z Terezína vypraven transport s označením „Ek“ do koncentračního tábora Osvětim. Tímto transportem odjel i 49-letý zkušený bankovní prokurista a rodák z Darmyšlu Ludwig Hirsch, který v Osvětimi zahynul.

ADLER ARNOLD ERNST ETHEL GRETE HERMA IGNATZ ROSA VICTOR **BRAUCH**
 ANNA MARIE PAULA **BRÜCKNER** ALICE JOSEFINE OTTO PETER **FANTL** HANA
 IRENE KARL MARTHA **FISCHER** KLARA **FREISLEBEN** GERTRUDE LOTHAR
FREUND ELSA HANA MATHILDE RICHARD **GLASER** EDIT EMIL HERMINE
GRÜNHUT BERTA ADELE ELISE EMIL HANS JOSEF KARL KLARA MAX
 STEPHANIE REGINA **HAHN** MARIE **HAUSCHILD** LILLY **HOLZER** DAVID
KOHN ALEX PAULA EDITH ERNA ERWIN HERTA IRMA LILLY MAX SIGMUNT
 SIGMUNT SOPHIE WERA **KOHNER** MAX **LEDERER** MATHILDE ROSA **LÖBNER**
 BERTHA ROSA **LÖWY** ADOLF ANNA ERNA ERNST FRIEDA HILDA JOSEF
 JULIUS KAROLINE LEO LEO WILLI **LURYE** HEDVIKE IRENE OTTO
 WILHELM **MAIER** ALICE HERBERT IRMA **MOHL** HERBERT HERMINE JOSEF
MOSKOBONIK HERTA OTTO ROSA VALERIE **OBZINA** ROSA **OESTERREICHER**
 BERTA JOSEF **OESTREICHER** DOROTHEA SIEGFRIED **POLLAK** BERTA KARL
 HEDA **POPPER** HEINZ ILSE IRMA **REICH** MAX MARIANNE SOPHIE WALTER
REITLER PAULA **ROBITSCHKEK** IDA LUCIE **SALZ** ANNA BETTI EGON FRANZ
 HELENE LEO MARIE MORITZ **SELZER** SELMA **SEIDEMANN** ERICH **SCHMID**
 HELENE KLARA **SCHÖN** JOSEF **SPERBER** HANS OLGA **STEINER** MATHILDE
STRASS ANNY DORA WILHELM **STRAUSS** IRMA RUDOLF SUSAN **TAUBER**
 ALFRED MARTA **WACHSMANN** BERTHA SIEGFRIED **WEISS** JULIUS
 ROSA **WERNER** ZDENEK **WOLFNER** CERTA IRMA JULIE MARGIT RICHARD

JMÉNA DALŠÍCH NELZE ZJISTIT

י
 י
 י

HOLOCAUST

Nacisté se za II. světové války rozhodli židovské obyvatelstvo systematicky vyvraždit. Násilí se samozřejmě nevyhlo ani Tachovu, kde žila početná židovská komunita. Prohlédni si podrobně pamětní desku tachovského holocaustu a zjisti více.

K	K	Z	L	A	S	O
N	O	E	Č	N	É	Ř
T	U	H	N	Ü	R	G
E	Š	E	N	E	N	Y
Í	Ž	I	L	D	W	O
V	S	D	K	Ö	É	O
T	A	Á	L	Z	K	Y

OSMISMĚRKA

Na pamětní desce tachovských obětí holocaustu najdi příjmení, ke kterým je přiřazeno nejvíce osobních jmen. Z těchto rodin bylo zabito nejvíce členů. Na připravené řádky doplň tato příjmení:

1. (13 obětí): .....
2. (12 obětí): .....
3. (11 obětí): .....
4. (8 obětí): .....
5. (8 obětí): .....

Z osmisměrky vyškrtej tato vybraná příjmení.

Zbývající písmena uvádějí termín, který pro politiku systematického vyvražďování židovského obyvatelstva používali nacisté. Napiš ho do připravených rádků:

.....

.....

MINISTERSTVO
KULTURY

Muzeum
Českého lesa v Tachově

Projekt byl realizován s finanční podporou Ministerstva kultury. © 2015 Matouš Horáček, matous.horacek@gmail.com, www.matoushoracek.cz pro Muzeum Českého lesa v Tachově p.o.

ŽIDOVSKÉ ŽVYKY

Od středověku židé významně ovlivňovali tvář českých měst. Židovská komunita byla rozsáhlá a vždy byla držena trochu stranou hlavního chodu dějin. Přesto to byli právě židé, kteří utvářeli ráz mnoha obcí a měst. Vazby na tuto historii byly zprůtrhány až během II. světové války. Poznejte blíže židovskou kulturu a podhľate tajemství, které je opomíjenou součástí naší historie.

Korán	GHETTO	Advent
●	●	●
BETLÉM		MEKKA
●		●
Košer		Synagoga
●		●
MOHAMED		ŠARÍA
●		●
Půlnoční		Popelec
●		●
Růženec		Burka
●		●
ŠABAT		PESACH
●		●
DALAJLÁMA		STÚPA
●		●
MUEZZIN	Tóra	GOLGOTA
●	●	●

1. ÚKOL: Podtrhni slova, která mají souvislost s židovským náboženstvím a tradicemi
2. ÚKOL: Propoj přímkami puntíky pod slovy, která jsou podtržená a napsaná tučně
3. ÚKOL: Propoj přímkami puntíky pod slovy, která jsou podtržená napsaná velkými písmeny

Výsledkem je obrazec jednoho z židovských symbolů, který se nazývá:

			I				
							A

Jméno a příjmení: ..... Třída: ..... Datum: .....

Muzeum
Českého lesa v Tachově

Projekt byl realizován s finanční podporou Ministerstva kultury. © 2015 Matouš Horáček, matous.horacek@gmail.com, www.matoushoracek.cz pro Muzeum Českého lesa v Tachově p.o.